

**BERGING CHARLESVILLE IS
INTERNATIONALE EN
EUROPESE VERPLICHTING**

**NIEUW VAREND ERFGOED-
BELEID WORDT CENTRAAL
VERKIEZINGSTHEMA**

PERSMEDEDELING VAN 29 JANUARI 2014

Met verbazing nam Watererfgoed Vlaanderen kennis van het antwoord van Minister Geert Bourgeois op een parlementaire vraag over de berging van de laatste Congoboot Charlesville. Terwijl de berging een internationale en een Europese verplichting is, distantieert de Minister zich andermaal van de pogingen om het unieke schip te redden.

De Charlesville is het laatste historische Europa-Afrikalijnschip en het **belangrijkste topstuk van het Antwerps, Vlaams en Belgisch varend erfgoed**. In 2012 en 2013 zocht Watererfgoed Vlaanderen financiers om een behoudsproject op te starten. Dit kon bogen op een massaal enthousiasme doorheen het hele land. In extremis werd de terugkeer gesaboteerd. Op weg naar de schrootwerf in Litouwen kwam het onvervangbare schip in verdachte omstandigheden tot zinken. Sindsdien ijvert Watererfgoed voor de berging van het wrak. In Antwerpen kan het een centrale toeristische attractie worden.

Reeds begin juni 2013 deelde Watererfgoed de Minister mee dat het schip momenteel het **statuut van internationaal onderwatererfgoed** heeft. Dit vloeit voort uit artikel 303 van het VN Zeerechtverdrag. Het verdrag, dat voor ons land bindend is, **verplicht de betrokken staten om actief samen te werken om het schip te behouden**. De Minister negeert deze verplichting volledig en verwijst in zijn parlementair antwoord naar een verkeerde bepaling van het VN Zeerechtverdrag, die niets met onderwatererfgoed te maken heeft.

Verder deelden we de Minister mee dat het schip **moet worden geborgen op kosten van Duitsland**. Dit vloeit voort uit de Europese Afvaltransportverordening, die bindend is voor heel de EU. Artikel 24 van deze verordening stelt een **terugnameplicht** in voor elk afval (zoals een te verschroten schip) dat illegaal wordt geëxporteerd en niet ter bestemming aankomt. Deze verplichting om het afval terug te brengen naar de plaats van vertrek is ook van toepassing op de Charlesville, die zonder toelating en dus illegaal werd geëxporteerd van Duitsland naar de afbraakwerf in Litouwen. Over deze terugnameplicht kan geen enkele discussie bestaan maar de Minister gaat er geheel aan voorbij.

Voorts stelt de Minister dat Vlaanderen "geen betrokken partij" is, omdat het schip zich in het buitenland bevindt en Vlaanderen er geen eigenaar van is. Dit antwoord wekt verbazing omdat het om een **Vlaams schip** gaat, waarvan de Minister en zijn

administratie uitdrukkelijk en bij herhaling de **uitzonderlijke erfgoedwaarden** hebben erkend. Overigens bezit Vlaanderen sinds de staatshervorming van 1993 volwaardige **internationale bevoegdheid en dus ook beleidsverantwoordelijkheid**. Ten slotte dient ons land het VN Zeerechtverdrag te respecteren en moet het in EU-verband mee toezien op de correcte naleving van de Europese milieuregels.

Verder beroept de Minister zich op nautische bezwaren tegen een transport van het geborgen schip naar Antwerpen, omdat dit de veiligheid op de Schelde in gevaar zou brengen. Watererfgoed Vlaanderen besprak de technische en financiële aspecten van de berging echter reeds vóór de zomer van 2013 met alle grote bergingsbedrijven. Deze bevestigden unaniem dat het **technisch perfect mogelijk is het schip boven te halen en naar Antwerpen terug te brengen**. Watererfgoed beschikt ook over talrijke gegevens betreffende de kostprijs van deze operatie. De beknopte gegevens die de Minister daarover aanhaalt komen uit een hem door Watererfgoed in juni 2013 bezorgde vertrouwelijke nota.

Watererfgoed Vlaanderen stelt vast dat de Minister sinds het zinken van het schip **geen enkel initiatief heeft genomen om de toestand op te volgen**. Watererfgoed heeft daarentegen voortdurend contact gehouden met de hoogste Poolse en Duitse autoriteiten, met bergingsfirma's en met private betrokkenen, waaronder de verzekeraars van het schip. **Voor de zoveelste maal is het een private, daartoe niet door de overheden ondersteunde organisatie die met het oog op de redding van ons varend erfgoed het voortouw moet nemen.**

Watererfgoed Vlaanderen heeft de Minister in december 2013 een exemplaar bezorgd van een zeer **grondige studie** naar de herbestemming van de Charlesville als centrale attractie in een **nieuw maritiem museum in Antwerpen**, dat bij de 5 grootste van de wereld kan behoren. Als museumwrak kan de Charlesville, na een mini-restauratie, een uniek trio vormen met het wrak en de replica van de Doelse Kogge en de Belgica. Deze publieksattractie, waarin ook plaats is voor onze grote maritieme namen als Mercator, Haddock en Jacques Brel, vergt van de Stad en Vlaanderen geen nieuw beleid, maar kan worden gerealiseerd via een **geïntegreerde commerciële herontwikkeling van het Antwerpse Droogdokkeneiland**. Het gaat niet om een 'idee', zoals de Minister denigrerend opmerkt, maar om **een met internationale voorbeelden onderbouwd en rendabel stedenbouwkundig project voor een van de grootste bezoekersattracties van het land, waarvoor privaat kapitaal kan worden aangetrokken, en dat België, Vlaanderen en Antwerpen op de internationale kaart zet**. Tijdens de Grote Maritieme Museumavond in de KBC-Bank te Antwerpen op 26 november 2013 werd de studie van Watererfgoed toegejuicht door buitenlandse deskundigen en bijna 350 aanwezigen, waaronder de enthousiaste Antwerpse schepen van stadsontwikkeling Rob Van de Velde.

Watererfgoed Vlaanderen stelt vast dat de Minister geen aanstalten maakt om een **daadkrachtig Vlaams watererfgoedbeleid** op touw te zetten. Watererfgoed Vlaanderen wordt onafgebroken geconfronteerd met de **aftakeling en de vernietiging van onze varend erfgoedvloot** en met alarmkreten van vertwijfelde openbare besturen en private eigenaars. Sinds 2011 heeft Watererfgoed voor de Vlaamse Regering een klant-en-klaar en perfect haalbaar **nieuw Watererfgoeddecreet** klaar. De Minister wil echter slechts enkele betekenisloze, **cosmetische aanpassingen** aan het oude Varend Erfgoed-Decreet van 2002

aanbrengen. Op basis van dit compleet falende decreet is **op 12 jaar tijd in totaal slechts 221.534,50 EUR aan beheerspremies** voor varend erfgoed uitbetaald (cijfers van medio oktober 2013). Deze investering is **bespottelijk** en een maritieme natie als Vlaanderen **onwaardig**. Zij is bovendien schromelijk **discriminatoire** vergeleken met de als vanzelfsprekend beschouwde inspanningen voor het bewaren en restaureren van onroerend erfgoed (inz. kastelen, kerken, kloosters, schuren...) en roerend erfgoed (inz. oude kunst). Watererfgoed Vlaanderen betreurt ook het **gebrek aan samenwerking met het middenveld**. Watererfgoed Vlaanderen overkoepelt meer dan 100 organisaties en is de grootste haven- en scheepvaart-erfgoedorganisatie van de Benelux.

Watererfgoed Vlaanderen zou niet kunnen begrijpen dat watererfgoed in ons land verder wordt beschouwd als het **lelijke eendje van het erfgoedbeleid**. De Vlaamse havens behoren internationaal bij de allergrootste en zijn de motoren van onze economie. Antwerpen is de tweede haven van Europa en heeft als wereldhaven een eeuwenoude traditie. Zoals recent nog is bevestigd, behoren ook de Belgische rederijen bij de wereldtop. **Ons rijke scheepvaart- en havenerfgoed biedt gigantische mogelijkheden voor toeristische en stedenbouwkundige valorisatie.**

Watererfgoed Vlaanderen zal de uitwerking van een varend erfgoed-beleid die naam waardig bepleiten met het oog op de komende **verkiezingen**. Daartoe formuleren we binnenkort concrete voorstellen. Ondertussen roepen we de Minister op tot een herziening van zijn standpunt rond de Charlesville en tot ernstig overleg.

Watererfgoed Vlaanderen verenigt en verdedigt al het nat en droog watererfgoed in Vlaanderen (meer dan 100 organisaties actief rond historische schepen, scheepvaart- en havenmusea, watermonumenten, watertradities, -kunst en -cultuur, toeristische en commerciële dienstverleners i.v.m. watererfgoed, experts, onderzoekers en liefhebbers). De koepel ijvert voor het behoud en de valorisatie van alle watererfgoed in Vlaanderen, voor de versterking van het waterbewustzijn van de Vlaming en voor de internationale uitstraling van Vlaanderen als baken van scheepvaart- en havencultuur.

vzw Watererfgoed Vlaanderen, Emiel Banningstraat 25, 2000 Antwerpen, www.watererfgoed.be, secr@watererfgoed.be, +32 3 216 92 26 - Voorzitter Eric Van Hooydonk: +32 475 870 780